

KOLEKCJA POJAZDÓW

Trzecia wystawa w pawilonie A to zbiór różnego rodzaju i typów pojazdów wojskowych, których jedyną wspólną cechą jest to, że były używane przez jugosłowiańską armię ludową. Pojazdy wojskowe zawsze łączyły w sobie największe osiągnięcia techniczne swoich czasów i dlatego zawsze wzbudzały zainteresowanie i podziw. W zbiorach znajdują się dwa samoloty odrzutowe – amerykańskie myśliwsko-bombowe Thunderjet i Sabre, które przybyły do Jugosławii z amerykańską pomocą wojskową w latach 50. XX wieku. W kolekcji znajdują się również dwa czołgi – radziecki T-72 i jego jugosłowiańska wersja M-84, który reprezentuje największe osiągnięcia jugosłowiańskiego przemysłu wojskowego. Samobieżna haubica radziecka 2S1 Goździk jest jednym z najbardziej udanych przykładów artylerii samobieżnej z okresu zimnej wojny. Samobieżna artyleria przeciwlotnicza jest reprezentowana przez radzieckie samobieżne działo ZSU-57 kalibru 57 mm i samobieżne działo czechosłowackie Praga M53/59 kalibru 30 mm, bardziej znane pod nazwą „Ještěrka”. Bojowy wóz piechoty BVP M-80A jest nadal używany praktycznie we wszystkich krajach byłej Jugosławii, w ograniczonej skali również w Słoweńskich Siłach Zbrojnych. W tej samej kolekcji wyróżniają się również radziecka wieloczerpakowa koparka rowów strzeleckich BTM-3 oraz symulator czołgu na bazie T-55, który umożliwia zwiedzającym zapoznanie się z wnętrzem czołgu i przestrzenią roboczą załogi.

PAWILON B

WYSTAWA PARTYZANCKICH JEDNOSTEK PANCERNYCH

Pawilon B zawiera głównie czołgi i inne pojazdy pancerne oraz broń, które pochodzą z II wojny światowej. Już w pierwszej hali można oglądać czołg Stuart w dwóch egzemplarzach – starszym M3A1 i nieco młodszym M3A3. Oba są cennym wspomnieniem 1. Partyzanckiej Brygady Czołgowej, która została przeszkolona i wyposażona przez aliantów, a w jej użyciu miała m.in. brytyjski pojazd transportowy Bren Carrier. Partyzanci pod koniec wojny posługiwali się m.in. amerykańskimi haubicami samobieżnymi M7 Priest oraz legendarnym amerykańskim motocyklem Harley-Davidson WLA. Czołg radziecki T-34/85 jest najbardziej znanym czołgiem frontu wschodniego a na wystawie symbolizuje 2. Brygadę Czołgową, która w przeciwieństwie do pierwszej została wyposażona i przeszkolona w Związku Radzieckim.

PANCERZ WOLNOŚCI

Wystawa „Pancerz wolności” łączy w sobie pojazdy pancerne oraz broń i sprzęt, które trafiły do Jugosławii ze Stanów Zjednoczonych w latach 50. XX wieku, jako pomoc militarna po sporze Tito-Stalin skutkującym wydalaniem Jugosławii z bloku państw komunistycznych związanych ze Związkiem Radzieckim.

Na wystawę składają się więc jedne z najcenniejszych pojazdy pancerne Parku Historii Wojskowej z okresu II wojny światowej, takie jak czołg M4A3 Sherman, działo samobieżne M36 Jackson, samochody pancerne M3 Scout Car i M8 Greyhound oraz powojenny czołg amerykański M47 Patton, który jest najcięższym czołgiem w zbiorach Parku.

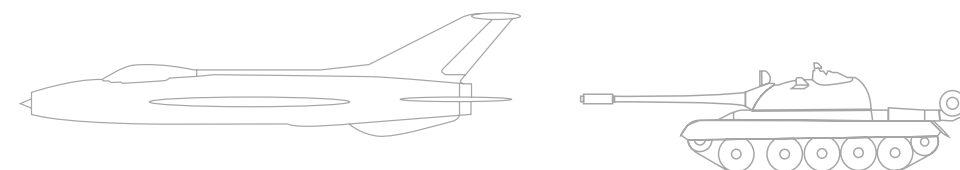

PAWILON C

Pawilon C poświęcony jest artylerii – królowej pola bitwy, jak ją kiedyś nazywano. W kolekcji znajduje się kilka niezwykle interesujących egzemplarzy broni artyleryjskiej. W pierwszej sali są dwie armaty Bofors kalibru 40 mm – brytyjska i amerykańska wersja licencjonowana z czasów II wojny światowej. Działa przeciwlotnicze reprezentowane są dodatkowo trzema wersjami dział jugosłowiańskich M55 20/3 kalibru 20 mm oraz niemieckich Flak 30 i Flak 38. Najśłynniejszy w tej kategorii jest legendarny niemiecki Flak 37 kalibru 88 mm – jedna z najlepszych broni artyleryjskich II wojny światowej. Radziecki SU-100 jest cennym przykładem „niszczyciela czołgów”, zaś ciężką artylerię reprezentuje amerykańska haubica kalibru 155 mm M1 „Long Tom”.

Na wystawie można również obejrzeć dwa amerykańskie pojazdy do holowania dział – pojazd półgąsienicowy M5/M5A1 i traktor holowniczy M5 HST. Artylerię radziecką z II wojny światowej reprezentują haubica ML-20 kalibru 152 mm i słynny ZIS-3 kalibru 76,2 mm, podczas gdy do artylerii jugosłowiańskiej należały działko górskie M-48B1 kalibru 76,2 mm i wieloprowadnicowa wyrzutnia rakiet M-63 Plamen kalibru 128 mm.

Na końcu Pawilonu C znajdują się jugosłowiański samolot szkolno-treningowy Soko 522, zbudowany w fabryce SOKO Mostar i kolekcja bomb lotniczych.

INFORMACJA I REZERWACJE

Park Historii Wojskowej Pivka

Kolodvorska 51, 6257 Pivka
+386 (0)31 775 002, info@parkvojaskezgodovine.si
www.parkvojaskezgodovine.si

PARK HISTORII WOJSKOWEJ

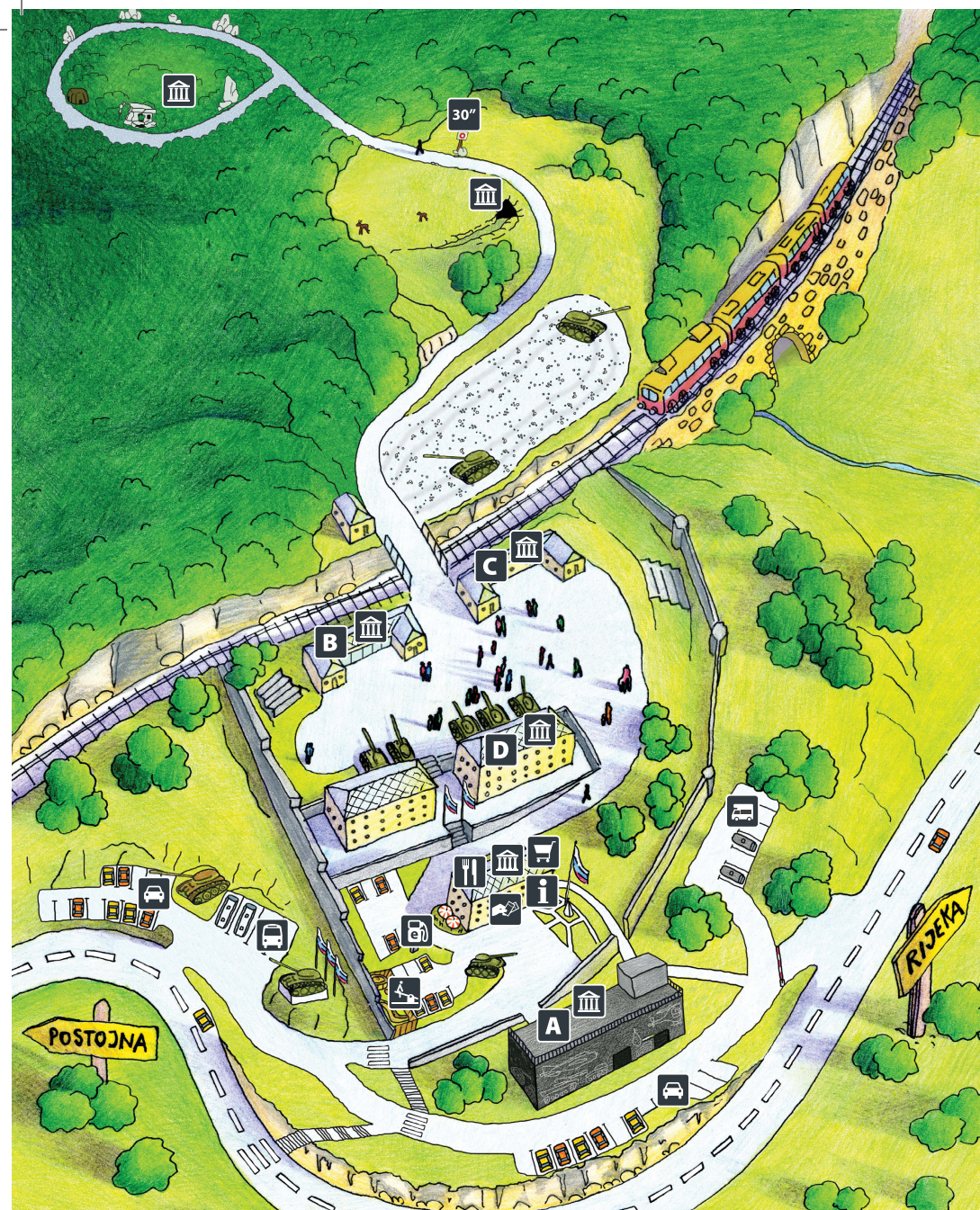
MUZEUM I CENTRUM TURYSTYCZNE

PRZEWODNIK PO MUZEUM

Park Historii Wojskowej to muzealne centrum turystyczne, które znajduje się w kompleksie starych koszar w mieście Pivka. Koszary zostały wybudowane przez Królestwo Włoch około 1930 roku dla obrony nowo utworzonej granicy wschodniej (tzw. granicy Rapallo), a w latach 1945-1991 były siedzibą Jugosłowiańskiej Armii Ludowej. Od 2004 roku na terenie kompleksu rozwija się Park Historii Wojskowej, który stał się największym kompleksem muzealnym w Słowenii, a także jednym z największych kompleksów militarno-historycznych w tej części Europy.

parking dla samochodów	plac zabaw dla dzieci	stacja ładowania pojazdów elektrycznych	bilety
sklep	parking dla kamperów	ścieżka piesza	atrakcja turystyczna
parking dla autobusów	jedzenie i napoje	centrum informacji turystycznej	

KOMANDA (BUDYNEK GŁÓWNY)

- opłata za wstęp
- Centrum Informacji Turystycznej Pivka
- restauracja muzealna „Kantina Pivka”
- sklep muzealny „Magazin”
- wystawy stałe i okazjonalne
- administracja

PAWILON A

- wystawa o przebiegu rozpadu Jugosławii i niepodległości Słowenii
- wystawa o służbie na okrętach podwodnych Jugosławii i okręcie podwodnym P-913 Zeta
- kolekcja pojazdów opancerzonych
- kolekcja samolotów

PAWILON B

- pojazdy opancerzone z okresu II wojny światowej
- wystawy okazjonalne

PAWILON C

- kolekcja artylerii
- kolekcja samolotów

MAGAZYN D

- magazyny muzeów państwowych dostępny dla zwiedzających

WAŁ ALPEJSKI NA WZGÓRZU PRIMOŽ

- podziemna fortyfikacja Wału Alpejskiego

KOMANDA

Przed wejściem do obiektu Komanda stoi pomnik upamiętniający wydarzenie, dzięki któremu te właśnie koszary wpisały się w narodową historię wojskową. 26 czerwca 1991 roku, w tzw. „przeddzień”, pierwsze czołgi armii jugosłowiańskiej wyjechały z tych koszar na drogę i tym samym rozpoczęły agresję wobec od niedawna niepodległej Republiki Słowenii.

Komanda jest dawnym obiektem dowodzenia koszarami. Obecnie na parterze znajdują się Centrum Informacyjne Parku Historii Wojskowej, Centrum Informacji Turystycznej Pivka, sklep muzealny i restauracja muzealna Kantina. Klatka schodowa zdobiona jest wystawą wojskowych map topograficznych terytorium słoweńskiego z XX wieku. Górne sale poświęcone są wystawie Regio Carsica Militaris, która przedstawia historię wojskową terytorium Brama Postojnskiej, jako jednego z najważniejszych przejść strategicznych z Europy środkowej na południową. Na górze znajduje się również unikatowa wystawa przedstawiająca historię i ewolucję łuku i łucznictwa. Ekspozycje stałe uzupełnia wystawa „Do piekła i z powrotem”, która przedstawia historię samolotów alianckich zestrzelonych nad terytorium Słowenii w czasie II wojny światowej oraz ratowania ich pilotów przez miejscową ludność i partyzantów. W obiekcie Komanda można również znaleźć ciekawe wystawy czasowe i gościnne.

PLATFORMA

LOKOMOTYWA Ty2 - seria 52 (DR-Baureihe 52)

Lokomotywa niemiecka serii 52 została zaprojektowana w czasie II wojny światowej na potrzeby niemieckiego podboju Europy. Warunki wojenne wymagały solidnej, mocnej a także prostej w obsłudze i konstrukcji lokomotywy, która sprawdziłaby się w trudnych warunkach terenowych. Za podstawę wzięto wówczas najnowocześniejszą przedwojenną lokomotywę towarową, znacznie ją uproszczono i usunięto z niej wszystko, co niekoniecznie było potrzebne. Planowano, że po ostatecznym zwycięstwie wyprodukowane egzemplarze zostaną zutyliczowane. Nowa „lokomotywa wojenna” po raz pierwszy przejechała po torach kolejowych we wrześniu 1942 roku. Produkcję uruchomiono z pełną mocą w następnym roku, także w fabrykach na terenach okupowanych. Łącznie wyprodukowano ponad 6200 lokomotyw serii 52. W czasie wojny jeździły po całej Europie, a także na wschodnim rosyjskim froncie. Po zwycięstwie aliantów te niemal nowe lokomotywy wszędzie pozostały w użyciu. Nieco przebudowane i dostosowane do codziennego użytku cywilnego wspomagały ciężką powojenną rekonstrukcję. Do lokomotywy dodano jeszcze dwa wagony towarowe z czasu drugiej wojny światowej tak, aby niemiecki transport wojskowy z tego okresu został przedstawiony w całości.

PAWILON A

DROGA DO NIEPODLEGŁOŚCI

Wystawa „Droga do niepodległości” obrazuje przebieg usamodzielnienia się Republiki Słowenii, z naciskiem na wojnę o niepodległość w 1991 roku. Wystawa w głównych zarysach przedstawia drugą, socjalistyczną czy titowską Jugosławię jako państwo federacyjne, które w Socjalistycznej Republice Słowenii objęło większość słoweńskiego terytorium narodowego. Oprócz marszałka Tito, głównym spoiwem federacji jugosłowiańskiej była Jugosłowiańska Armia Ludowa (JAL), która miała ogromny wpływ na rozwój państwa i jego porządku. Jej podstawowe zadanie - obrona przed wrogami zewnętrznymi, szczególnie w latach 80. XX wieku, przekształciło się w obronę przed wrogami wewnętrznymi. Z powodu ograniczania rozwoju narodowego jak i wyraźnego gwałcenia praw człowieka większość Słoweńców doświadczała Jugosławię jako coraz bardziej nieznosne ograniczenie. Wraz z upadkiem muru berlińskiego i przemianami

demokratycznymi w Europie Wschodniej również w Słowenii pojawiło się niepokonane pragnienie demokracji i większej niezależności, które po zwycięstwie demokratycznej opozycji w pierwszych wolnych wyborach w kwietniu 1990 r. doprowadziło do plebiscytu niepodległości Republiki Słowenii w dniu 23 grudnia 1990 r. Aż 88,5% uprawnionych do głosowania opowiedziało się za suwerenną i niezależną republiką Słowenii. Sześć miesięcy później, zgodnie z wolą wyrażoną w referendum, słoweński parlament ogłosił niepodległość. Po tym nastąpiła jednak brutalna interwencja armii jugosłowiańskiej, którą stłumił zdecydowany opór słoweńskich sił zbrojnych Obrony Terytorialnej i sił policyjnych, tzw. milicji. Pokonana armia jugosłowiańska wycofała się do koszar i pod koniec października 1991 roku, cztery miesiące po rozpoczęciu wojny, ostatecznie opuściła terytorium Republiki Słowenii, która w ten sposób mogła stać się w pełni suwerenna.

Wystawa umożliwia zwiedzającym przeżycie wydarzeń wojennych również dzięki bezpośredniemu kontaktowi z ważnymi eksponatami z tego okresu. Na ekspozycji przedstawiającej postępy jugosłowiańskiej jednostki wojskowej znajdują się samolot MiG-21, czołg M-84 oraz pojazdy opancerzone BVP i BTR. Ważnymi „reliktami” wojny z 1991 roku są śmigłowiec Gazela z etykietą TO-001 Velenje, który był pierwszą maszyną latającą zbiegłą z jugosłowiańskich wojskowych sił powietrznych i czołg T-55 należący do jednostki czołgowej, która jak pierwsza rozpoczęła agresję armii jugosłowiańskiej, dokładnie z koszar w mieście Pivka. Spośród wartych uwagi i obejrzenia pojazdów opancerzonych warto wymienić serię pojazdów BOV, które zostały wyprodukowane w fabryce TAM w Mariborze i brały udział w kilku walkach, czołg PT-76 oraz pojazd dowodzący MT-LBu. Ważną rolę milicji symbolicznie reprezentuje pojazd jednostki specjalnej BOV M-86, a słoweńskich strażaków - pojazd operacyjny strażaków z miasta Mokronog.

SŁUŻBA NA OKRĘTACH PODWODNYCH JUGOSŁAWII I OKRĘT PODWODNY P-913 ZETA

Okręt podwodny P-913 Zeta o długości 19 metrów i ciężkości 76 ton należy do kategorii tzw. miniaturowych lub komandosowych okrętów podwodnych klasy Una. W latach 80. XX wieku dowództwo marynarki wojennej Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii (SFRJ) doszło do wniosku, że większe okręty podwodne nie były odpowiednie do wykonywania zadań w szczególnych warunkach Morza Adriatyckiego a jednocześnie szukało bardziej ekonomicznego sposobu powiększenia floty okrętów podwodnych. Do 1989 roku zbudowano sześć takich okrętów w mieście Split i nazwano je od rzek każdej z republik SFRJ. Wystawiony okręt podwodny nosi zatem nazwę czarnogórskiej rzeki Zeta, a jego matką chręstną w momencie wypuszczania na wodę była gmina Nikšić w Czarnogórze. Podstawowa załoga składała się z czterech członków i mogła przewieźć do sześciu komandosów. Okręt podwodny P-913 Zeta jest wyjątkowym przykładem wojskowo-technicznego dziedzictwa, do którego stworzenia w dużej mierze przyczynili się słoweńscy eksperci i przemysł. Oprócz tego, że jest zabytkiem techniki, okręt podwodny P-913 Zeta jest także pomnikiem pokoleń słoweńskich marynarzy okrętów podwodnych, którzy byli ponad przeciętnie reprezentowani w jugosłowiańskiej marynarce wojennej. Okręt przybył do Parku Historii Wojskowej w 2011 roku jako dar Republiki Czarnogóry po ogromnych wysiłkach członków towarzystwa marynarzy okrętów podwodnych, które zrzesza byłych słoweńskich marynarzy tego typu okrętów. Życie i pracę tych marynarzy prezentuje wystawa specjalna, która otacza prezentowaną jednostkę. Poprzez ciekawe eksponaty, zdjęcia i opowieści samych marynarzy przedstawiona jest historia służby tych okrętów na wschodnim wybrzeżu Adriatyku oraz większości zwiedzających nieznane szczegóły z życia we wnętrzu okrętu podwodnego. Wystawę przygotowało Muzeum Morskie „Sergej Mašera” z miasta Piran.